

► 19 Febrero, 2021

UN ANY DEMOLIDOR PER A LES UCIS

XAVIER CERVERA

“Ha estat el pitjor any de les nostres vides; el desgast dels sanitaris és extrem”, assegura Jordi Mancebo (foto), director del servei

de medicina intensiva de l'hospital de Sant Pau. Mancebo adverteix que falten professionals per atendre les noves ucis que s'han

obert i “ningú no ha solucionat aquest dèficit”. Per això, afegeix, “el personal no està cansat: està exhaust”. SOCIETAT / P. 24 I 25

Emergència sanitària

“Estem exhaustos”

La demolidora radiografia d'un any de pandèmia a les ucis

XAVIER CERVERA

El doctor Mancebo als passadissos de l'històric recinte modernista de l'hospital de Sant Pau

DOMINGO MARCHENA
 Barcelona

Jordi Mancebo va arribar a l'hospital de Sant Pau el 1981 per especialitzar-se en medicina intensiva. I encara hi és. Avui, amb 63 anys, és el director del servei. Des de la seva atalaia privilegiada a l'uci d'un hospital universitari, traça una radiografia demolidora d'un any que ha obligat i continua obligant els professionals de la salut a donar el millor de si mateixos: “Estem exhaustos”.

Melòman i lector, té sobre la taula de nit *Sàpiens: una breu història de la humanitat*, de Yuval Noah Harari (Edicions 62). No l'ha pogut ni obrir. Des que tot això va començar, com tants col·legues, només ha pogut llegir literatura científica i informes mèdics com els que li inunden el despatx. Corbes, ingressos, altes, defuncions...

“Sense dubte, ha estat el pitjor any

de les nostres vides, amb un desgast extrem per a tots els sanitaris, i molt en especial per als que són al costat dels malalts més greus: els metges, infermers i auxiliars de cures intensives”. Ha tingut la desgràcia de perdre un amic a l'uci, “però qui no ha perdut un ésser estimat, un conegut? Només a Catalunya la pandèmia ha segat més de 20.000 vides”.

“I només ara, un any després, comencem a saber a què ens enfrontem”. El dramatisme dels últims dotze mesos, explica, es resumeix en el quadre *El crit*, d'Edvard Munch. Aquest gest d'impotència, angonya, patiment i dolor és la quinta essència de dotze mesos en què l'única bona notícia han estat “les vacunes i l'esperança que continuïn sent efectives, si el virus no muta més del desitjable”.

Aquest especialista denuncia: “Els professionals intensivistes som els mateixos que abans de la

pandèmia i treballem amb el doble de malalts, ja que els ingressos s'han duplicat. Anem molt justos de personal. Abans de la crisi, a Catalunya hi havia 500 llits uci; ara n'hi ha entre 1.100 i 1.200, més del doble. Però el personal no s'ha duplicat. De què serveixen més avions si no hi ha pilots?”.

DOTZE MESOS...

“Ha estat el pitjor any de les nostres vides, amb un desgast extrem”

“Continuem sent exactament els mateixos que érem quan les ucis eren 500, tret dels pocs residents d'intensius que van acabar a Catalunya l'any passat al maig o al juny. No hi ha més infermeres ni infermers ni més doctores ni doctors especialistes. I parlem de pacients

que requereixen metges especialistes”. El desgast emocional per la sobrecàrrega de feina “és brutal”.

Vivim la tercera onada. A començaments d'aquesta setmana hi havia més de 600 malalts de covid a les ucis de Catalunya. I un total de 1.009 malalts a cures intensives, el doble de la capacitat instal·lada al

...TERRIBLES

“Sí, hi ha més llits; és com si hi hagués més mànegues, però no hi ha més bombers!”

març. “Sí, han posat més llits, d'acord, però és com si haguessin comprat més camions de bombers i més mànegues, però no hi ha més bombers! Va passar al principi i passa ara”.

El director del servei de medicina intensiva del Sant Pau torna a

parlar del quadre de Munch quan elogia igualment doctors, infermeres i auxiliars. A la impotència, angonya, patiment i dolor cal afegir la tensió psicològica “de treballar en unes condicions que no són les teves, vestir d'una manera diferent i estar pendent de moltes més rutines”.

Els professionals sanitaris més exposats al risc de contagis “no estan cansats, estan exhaustos”, assegura el doctor Mancebo. És relativament fàcil ampliar les infraestructures materials, però els increments no serveixen de res si no arriben amb més recursos humans i especialitzats. “Ningú no ha donat solucions raonables per a aquests dèficits encara”.

La solució arribarà tard. “El personal no pot més. No parlo d'un centre en concret. Passa en tots els hospitals. Els universitaris, els comarcals, els privats... És un malesstar generalitzat”, opina Jordi Man-

cebo, que recorda que “hem celebrat unes eleccions i ningú no ha parlat d'això”.

“No estic enfadat. Estic indignat. Fa molt que dura aquesta situació. Hi ha coses excusables i que no es podien preveure al principi, cert, però també hi ha qüestions de planificació molt importants i que s'haurien d'haver posat en marxa immediatament després de la declaració de l'estat d'alarma, fa un any. La Xina va delimitar la pandèmia en un parell de mesos”.

Què no s'ha fet i què s'hauria d'haver fet? “No em dedico ni a la política ni a la planificació sanitària. Això cal preguntar-ho als responsables d'aquestes àrees. Jo sí que sé quins són els meus coneixements, competències i habilitats, i què necessito per treballar amb seguretat i per oferir als malalts el que necessiten en un país que se suposa que té una de les millors sanitats del món”.

L'emergència sanitària ha destacat les mancances d'aquesta elogiada xarxa de salut pública. “Les retallades van començar el 2009. Enorgullir-nos de la millor sanitat del món és qüestionable quan acumu-

EL FUM

“Deu anys de retallades i una pandèmia són una pèssima combinació”

EL FOC

“El dia de l'incendi tot es pot perdonar, però les flames van començar fa un any i...”

lem una dècada de retallades de què encara no ens hem recuperat. Deu anys de retallades i una pandèmia que ningú no esperava són una pèssima combinació”.

“Un quiròfan no pot funcionar sense anestesiòlegs i cirurgians, oi? Una uci tampoc sense especialistes en intensius. I, si posem més llits, necessitarem més intensivistes. Per apagar el foc no només necessitem mànagues. Necessitem bombers! El dia de l'incendi tot és perdonable, però les flames van començar fa un any, i és raonable pensar que aquesta feina ja s'hauria d'haver fet”.

Ja hi ha senyals d'alarma i investigacions sobre la incidència de l'estrès posttraumàtic al sector. La síndrome de *burnout* o del treballador cremat pot ser un desastre sobrevingut al desastre. Estudis d'organitzacions mèdiques col·legials revelen que un elevat percentatge dels membres han sospesat abandonar la professió.

“Som servidors públics”, subratlla Jordi Mancebo. “Agraïm els aplaudiments, però amb això no en tenim prou. Provem de tornar a la societat tot el que hem rebut i mirem de fer-ho de manera honorable i amb lleialtat. És la nostra vocació, i estem contents d'exercir-la, però necessitem les eines materials i els recursos humans especialitzats necessaris per treballar de manera decent i oferir als pacients el que es mereixen”.●